هەڵبژاردەیەک لە دووبەیتییەکانی باوەتاهیری هەمەدانی

ناسری حیسامی کردوویە بە موکریانی

1

دڵم شەیدایە، وێڵی دەشتودەر ما
بە بای عیشقت، نە باڵم ما، نە پەڕ ما
بە من ئێژی سەبووریت بێ سەبووری
سەبووری کردی ئەم هەڕگە بەسەرما

2

قەدەر وابوو نە سەر بێنم نە سامان
پەرێشان هاتمە دنیاوە، پەرێشان
پەرێشانی جیهان گشت چوونە ژێر خاک
لە خۆڵی وان قوڕی من هاتە شێلان

3

زەلیل بێ ـــیاڕەبیـــ هەر کەستە دوژمن
لە سینەی هەڵچەقێ، خەنجەر هەتا بن
سەری شەو بێمە لای، ئەحواڵی پرسم
سبەی بێنن لە قەبرانی بنێژن

4

شەوان ناڵە، شەوی شەوگیر دەناڵم
لە دەستی یاری بێتەگبیر دەناڵم
دەمێ چەشنی پڵنگی تازەپێکراو
دەمێ وەک شێری ناو زنجیر دەناڵم

5

غەمم هەر غەم بوو، غەمخۆری دڵم غەم
غەمم، هەم موونس و هەم یار و هەمدەم
بەجێم ناهێڵێ غەم هەرگیز بە تەنیا
بژی، هەی بارەکەڵڵا، مەرحەبا غەم!

6

لە خۆشاوی ترێ خۆشە هەناوم
لە یاری نازەنین بۆ هەڵبڕاوم؟
کە من بێبەش لە تینی ئاگرت بم
ئەدی بۆ دووکەڵی دەرد بێتە چاوم؟

7

غوبار گرتوویە ئەم هەردە، بڵێم چی؟
کە دڵ کەیلی غەم و دەردە، بڵێم چی؟
گوڵێکم چاند لەبەر دامانی ئەڵوەند
لە بەختی من ئەویش زەردە، بڵێم چی؟

8

پەشیمانم، پەشیمانم، پەشیمان
دەڵێم هەستم بڕۆم بارکەم لە لاتان
نەبوو ئەم کەونە دنیا قەت بە هاوڕێم
هەتا هات کۆڵی تازەی خستمە سەرشان

9

کە شەو بێ تۆ سەرم باوێمە باڵین
وەکو نەی ئێسکەکانم دێنە ناڵین
شەوی دووری، لە جێی ئەسرین دەبینی
لە برژانگم بڵێسەی گەرمی پڕ تین

10

دڵێکم هەس، بریندار ماوە بۆ خۆی
کە پەندی دادەدەم، سوودی نییە بۆی
بە دەم بایدا دەدەم، زریانێ نایبا
بە ئاگریدا دەدەم هەرنایە بۆسۆی

11

دڵم ئێژی مەلێکی پا شکاوە
گەمیی کەونە، بە لای دەریاوە ماوە
دەڵێن: “تاهیر، سەدای بۆ نایە سازت؟”
سەدای چۆن بێ؟ کە ژێتاری پساوە!

12

دوو چاوی تۆ پیاڵەی پڕ لە مەی بوون
کەزێکانت خەراجی ملکی “ڕەی” بوون
هەر ئەمڕۆ بۆ سبەینێ بوو بەڵێنیت
“سبەینێ”ی تۆ گوڵم نەمزانی کەی بوون!

13

سیابەختم، بەخت وێرانەماڵ بێ!
سیاچارەم، چارم بە کۆی زووخاڵ بێ!
ئەمن مەینەتبەشی دەستی دڵم بووم
چ دڵ، ـــیاڕەب!ـــ لە نێو خوێندا شەلاڵ بێ!

14

غەمی عالەم لەسەر شانم قەڵایە
بە دەردی من، فەراغەت کیمیایە
هەموو دەردێک، دەبێ دەرمانی ڕۆژێک
دڵی من نا! کە دەرمانی بەڵایە

15

کە بمکوژی، بە پەیکانت، چ پەروات؟
دەرم کەی گەر لە کۆڵانت، چ پەروات؟
لەتێکم دڵ هەیە، قەت نیمە پەروا
دڵی عالەم لە دامانت، چ پەروات؟

16

مەلێکم من، سەری شاخم وەتەن بێ
لە سەیرانم، لە هەرجێیەک چەمەن بێ
نە ماڵێکە، نە حاڵێکە، نە سامان
دەمی مردن، پەڕوباڵم کەفەن بێ

17

کە دڵ دەگری، دەڵێی ناڵەی لە نەی دێ
بە دایم دەردی هیجرانم لە پەی دێ،
بەشم سووتانە تا ڕۆژی قیامەت
بڵێی خوایە قیامەت تاکو کەی بێ؟

18

کە دڵ گریا، زمان ناڵەی نەهێنا
موژەم تەڕبوو، بەڵام ژاڵەی نەهێنا
شەوێک یار نایە بیبینم بە خەونیش
لە بەختم چاوی من لالەی نەهێنا

19

بەڵا، ئەی جوانێ! ڕەمزێکە لە باڵات،
جنوون وەسفێکی سەرپایی لە سەودات
گومانی وەم لە سەنعەتکاری تۆیە
بە پەنهان چاوی دەبڕێتە تەماشات

20

چ دڵ چەشنی دڵی پڕژانی من نین
چ غەم چەشنی غەمی هیجرانی من نین
ئەگەر دەریایە، گەر هەوری بەهاران
حەریفی چاوی پڕ گریانی من نین

21

گڕی عیشقت لە گیانم سەر دەرێنێ
لە جەستەم خۆڵەمێشێ جێ دەمێنێ
نەمامی میهری تۆ ببڕن لە جەرگم
لە سەد لاوە پەلی تازە دەهێنێ

22

من ئەو زامدارەکەی بێماڵ و حاڵم
من ئەو مارانگەزی ڕۆژگاری تاڵم
ئەمن ئەو دڕکوداڵی وشکی دەم "با"م
بە دەم زریانەوە سەحرا دەماڵم

23

گوڵستان جێگەتە ئەی نازەنینم
لە گوڵخەندام و خاکستەرنشینم
چ گوڵشەن بێ، چ گوڵخەن بێ، چ سەحرا
کە دەڕوانم، ئەمن هەر تۆ دەبینم

24

بە کافر بم کە بڕوانم بە گوڵدا
بە کافر بم کە بیچێنم لە گڵدا
بە کافر بم ئەگەر ناوی بەرم، ناو
کە دووسەد داغی لالەم وا لە دڵدا

25

پەرێشانە کە حاڵم، چۆن نەناڵم
شکاوە پەڕو باڵم، چۆن نەناڵم
خەڵک ئێژن فلانی بەسییە ناڵین
کە تۆ دێیە خەیاڵم، چۆن نەناڵم

26

لە عیشقت ئاگرێ بەربۆتە ماڵم
لە ئاگردا پەرێش و زارە حاڵم
سەگت گەر پێ بنێتە چاوم-ئەی یار!-
بە برژانگ خۆڵی ڕێگاکەی دەماڵم

27

بە وەڵڵاهی پەڕەی گیانم ئەتۆی، تۆ
سەرم بێ، یا کە سامانم، ئەتۆی، تۆ
نییە ئاگام کە چۆنم، یا کە چەندم
ئەوەم زانی کە دەرمانم ئەتۆی، تۆ!

28

ئەوا شەو هاتەوە گیانم بسووتێ
گریبان تا بە دامانم بسووتێ
لەسەر کفری کەزیی تۆ ئەی پەریڕوو
دەترسم من کە ئیمانم بسووتێ

29
غەریبی ژەهرە، ژانی تیرە بۆ خۆی
لەسەر ئەستۆم، فەلەک زنجیرە بۆخۆی
فەلەک تۆ هەڵگرە زنجیر لە ئەستۆم
کە غوربەت، خاکی دامەنگیرە بۆ خۆی!

30
قەزا ڕەمزێ لە چاوانی خوماری
قەدەر چەپکێ لە زولفی موشگباری
مەهـ و میهر ئایەتێ لەو ڕوومەتی جوان
هەموو جوانی جیهان ئاوێنەداری

31
لە خێڵ سووتەدڵانم چۆن نەناڵم؟
لە هۆز بێحاسڵانم چۆن نەناڵم؟
لە سەر گوڵ نیشتووە بولبول دەناڵێ
کە لێم دوورن گوڵانم، چۆن نەناڵم؟

32
قەڵەم دادەم لە سەختەی ئێسکەکانم
مەرەککەب بێ لە خوێنی نێو ڕەگانم
لە پەردەی دڵ پەڕی کاغەز دەهێنم
کە بینووسم لە یاری میهرەبانم

33
دڵێکم هەس دەمێ بێغەم نەبوو قەت
غەمێکم هەس بە زەڕڕە کەم نەبوو قەت
هەموو جوانی جیهان دادم دەپرسن
کە یاری بێوەفام هاودەم نەبوو قەت

34
غەمم بێحەدد و دەردم بێژمارە
فەغان ئەم دەردە هەرگیز نەیبوو چارە
دەڵێن "ئارام بە"! لێ نازانن، ئەفسووس
کە هاواری دڵم بێ ئیختیارە

35
دڵم بێ تۆ هەژار و بێقەرارە
بە دەستێوە ژیانم ژەهری مارە
بەسەر خۆیدا دەدا وەک تفڵی بەدخوو
لە تاو تۆ چارەڕەش بەم ڕۆژگارە

36
دڵم دایم ئەسیری ماتەمی تۆ
بە زنجیر بەستەیی دەرد و غەمی تۆ
دەپرسی: "بۆچی وا پشتت چەمیوە؟"
چەمی پشتم لەبەر پێچ و خەمی تۆ

37
خودا بیباتەوە بۆ خۆی دڵی زار،
لە دەستم نایە من تیماری بیمار.
ئەمن نەمزانی لەعلی لێوی بۆچی
بە خوێنم تینووە خۆی هێندە ئاودار

38
فەلەک! ئەم گشتە ژەنگوژارە بۆ چی؟
گوڵم گەر نی، چزووی ئەم خارە بۆچی؟
کە سووک ناکەی لەسەر شانم چ بارێک
ئەدی بارت لە من سەربارە بۆچی؟

39
هەڵاڵەی شاخ و کۆ هەر هەفتەیەک بوو
وەنەوشەی لێوی جۆ، هەر هەفتەیەک بوو
دەڕۆم هاوار دەکەم ئەمشار و ئەوشار
قەرار و عەهدی تۆ هەر هەفتەیەک بوو

40
جیهانی بێوەفا زیندانی من بوو
گوڵی غەم قسمەتی دامانی من بوو
غەمی یەعقووب و ژان و دەردی ئەییووب
هەموو گۆیا نەسیبی گیانی من بوو

41
لە ڕووی تۆدا هەتاو بێنوور و تارە
لە ئەبرۆت مانگی یەکشەو شەرمەزارە
لە چۆڵ و ئاوەدانی هەرچی دیتم
ئەوەی دڵگەرمە ناوی تۆی لە زارە

42
له دڵ نەخشی جەماڵت لانەچێ یار!
خەیاڵی خەت و خاڵت لانەچێ یار!
لە دەوری چاو، موژەم کردووە بە پەرژین
لە بەرچاوم خەیاڵت لانەچێ یار!

43
بە گیانمدا گەڕا سێ دەرد بە یەکجار
غەریبی بوو، ئەسیری بوو، غەمی یار
غەریبی و ئەسیری چارەیان دێ
غەمی یار و غەمی یار و غەمی یار!

44
خودایە خەستە و زارم لە دەست دڵ
شەو و ڕۆژ گیان بە ئازارم لە دەست دڵ
لە دەست دڵ من، لە دەست من دڵ دەناڵێ
نە بێ یارەب! کە بێزارم لە دەس دڵ

45
من ئەو ڕندەم کە پێم ئێژن قەلەندەر
نە ماڵم هەس، نە حاڵم هەس، نە لەنگەر
کە ڕۆژ دادێ لە دەوری ماڵەکەی تۆم
کە شەو دادێ وەخشتێکی دەکەم سەر

46
هەڵاڵەی کۆهسارانم ئەتۆی یار
وەنەوشەی جۆکەنارانم ئەتۆی یار
هەڵاڵەی کۆهسار وا هەفتەیەک بوو
ئومێدی ڕۆژگارانم ئەتۆی یار

47
مەلێکم من لە نێو گڕدام سەروماڵ
دەسووتێ عالەمێک گەر لێک بدەم باڵ
نیگارکێش گەر بکا نەخشم لە دیوار
لە تەئسیرم دەبێ گوڵشەن بە زووخاڵ

48
وەرن سووتەدڵان هەروا بناڵین
لە دەستی یاری بێپەروا بناڵین
لەگەڵ بولبول بچینە سەیری گوڵشەن
چلۆن بولبوڵ دەناڵێ وا بناڵین

49
ئەمن بێدۆست و تەنها ڕوو لە کوێ کەم؟
ئەمن بێماڵ و مەئوا ڕوو لە کوێ کەم؟
لە هەر جێیە دەرم کەن دێمە لای تۆ
کە تۆ ڕامنەگری ئەوسا ڕوو لە کوێ کەم؟

50
ئەرێ دەردی من و دەرمانی من دۆست
ئەرێ وەسڵی من و هیجرانی من دۆست
چەقۆ بێنن کەوڵ کەن گەر لەشی من
جودا نابێ ئەبەد لە گیانی من، دۆست

51
موحیببەت وا گڕی بەردایە نێو گیان
هەتا مەحشەر بڵێسەی بێ لە دامان
عەجەب بەرگێک ئەتۆ دەبڕی بە باڵام
کە خەییاتی ئەجەل بیکا دروومان

52
بەوان خۆزگەم کە پێ و سەر نەپرسن
وەکو شوعلە لە وشک و تەڕ نەپرسن
کەنشت و کەعبە و بوتخانە و دەیر
چ جێ بێ، غەیری دڵبەر هەر نەپرسن.